

नेपाल राष्ट्र बैंक

वित्तीय जानकारी इकाइ

वालुवाटार, काठमाण्डौ

संयुक्त राष्ट्र संघ, सुरक्षा परिषदको निर्णय नं १२६७, १३७३ र सो सँग सम्बन्धित अन्य निर्णयहरू पूर्ण रूपमा लागू गर्न सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउण्डरिङ्ग) निवारण ऐन, २०६४ (प्रथम संशोधन २०६८) को दफा १० (३) तथा सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउण्डरिङ्ग) निवारण नियमावली, २०६६ को नियम ७ (१) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल राष्ट्र बैंक, वित्तीय जानकारी इकाइले देहाय बमोजिमका निर्देशनहरू जारी गरेको छ ।

१. निर्देशन पालना गर्ने निकाय: यी निर्देशनहरू देहायका सूचक संस्था तथा सरकारी कार्यालयहरूले पालना गर्नु पर्नेछः

क. सूचक संस्थाहरू

- बैंक तथा वित्तीय संस्था
- धितोपत्रको काम कारोवार गर्ने संस्था तथा व्यवसायी
- बीमाको काम कारवाही गर्ने संस्था तथा व्यवसायी
- मुद्रा सटहीको काम कारवाही गर्ने मनी चेन्जर व्यवसायी
- मुद्रा विप्रेषणको काम कारवाही गर्ने रेमिटान्स व्यवसायी
- बचत तथा ऋणको काम कारोवार गर्ने सहकारी संस्था
- हुलाक बचत बैंक
- सुन, चाँदी वा बहुमुल्य धातु वा वस्तुको काम कारवाही गर्ने संस्था तथा व्यवसायी
- क्यासिनो व्यवसायी
- लेखापरीक्षक तथा अन्य पेशागत व्यवसायी

ख. सरकारी निकायः

- (क) कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालय
- (ख) मालपोत कार्यालय
- (ग) भन्सार विभाग अन्तर्गतका कार्यालय
- (घ) आन्तरिक राजश्व विभाग अन्तर्गतका कार्यालय
- (ङ) यातायात व्यवस्था विभाग अन्तर्गतका कार्यालय
- (च) सहकारी विभाग अन्तर्गतका कार्यालय
- (छ) वाणिज्य विभाग अन्तर्गतका कार्यालय
- (ज) उद्योग विभाग अन्तर्गतका कार्यालय
- (झ) शिक्षा विभाग अन्तर्गतका कार्यालय
- (ञ) अध्यागमन विभाग अन्तर्गतका कार्यालय
- (ट) हुलाक सेवा विभाग अन्तर्गतका कार्यालय
- (ठ) महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका, नगरपालिका कार्यालय ।

२. रकम वा सम्पत्ति रोक्का राख्ने :

२.१ सूचक संस्था तथा सरकारी निकाहरुले देहायका रकम तथा सम्पत्ति कुनै ढिला नगरी तत्काल रोक्का राख्नु पर्नेछः

क. संयुक्त राष्ट्र संघ, सुरक्षा परिषदको निर्णय नं १२६७ बमोजिम संयुक्त राष्ट्र संघ, कारवाही समितिले तोकेका प्राकृतिक वा कानूनी व्यक्ति, संस्था वा समूह (यस पछि तोकिएको व्यक्ति, संगठन वा समूह भनिएको) को एकल वा संयुक्त हक, भोग, नियन्त्रण, स्वामित्वमा रहेको वा निजहरुसँग सम्बद्ध वा निजहरुको तर्फबाट वा निजहरुको निर्देशनमा काम कारवाही गर्ने गराउने जो कसैको रकम वा सम्पत्ति ।

ख. संयुक्त राष्ट्र संघ, सुरक्षा परिषदको निर्णय नं १३७३ कार्यान्वयन गर्न नेपाल सरकार आफै वा विदेशी सरकारको अनुरोधमा प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम (आतंककारी वा आतंककारी संगठन भनी) तोकेका व्यक्ति, संस्था वा समूहको एकल वा संयुक्त हक, भोग, नियन्त्रण, स्वामित्वमा रहेको वा निजहरुको तर्फबाट वा निजहरुको निर्देशनमा काम कारवाही गर्ने गराउने जो कसैको रकम वा सम्पत्ति ।

२.२ एकल, संयुक्त नियन्त्रण वा स्वामित्वमा रहेको रकम वा सम्पत्ति भन्नाले देहाएका रकम वा सम्पत्तिलाई समेटेको मानिनेछ :

क. उपदफा २.१ बमोजिम तोकिएका व्यक्ति, संस्था वा समूहको प्रत्यक्ष, अप्रत्यक्ष वा अन्य कुनै तरिकाले एकल, संयुक्त वा अन्य कुनै प्रकारको हक, भोग, नियन्त्रण, स्वामित्वमा रहेको रकम वा सम्पत्ति ।

ख. उपदफा २.१ बमोजिम तोकिएका व्यक्ति, संस्था वा समूहको प्रत्यक्ष, अप्रत्यक्ष वा अन्य कुनै तरिकाले एकल, संयुक्त वा अन्य कुनै तरिकाले हक, भोग, नियन्त्रण, स्वामित्वमा रहेको रकम वा सम्पत्तिबाट प्राप्त वा बढेबढाएको रकम वा सम्पत्ति ।

ग. उपदफा २.१ बमोजिम तोकिएका व्यक्ति, संस्था वा समूहको तर्फबाट वा निजहरुको निर्देशनमा काम कारवाही गर्ने गराउने व्यक्ति, संगठन वा समूह जो कसैको रकम वा सम्पत्ति ।

घ. उपदफा २.१ बमोजिम तोकिएका व्यक्ति, संस्था वा समूहसँग प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष वा अन्य कुनै तरिकाले सम्बद्ध कुनै पनि रकम वा सम्पत्ति ।

३. कारोबार गर्न नपाइने:

३.१ कुनै पनि प्राकृतिक, कानूनी व्यक्ति वा अन्य कोही कसैले निर्देशन नं. २ बमोजिम रोक्का रहेको रकम वा सम्पत्ति उपर थाहा पाईपाई वा थाहा पाउनु पर्ने मनासिब कारण भई कुनै पनि काम कारोबार गर्न पाइने छैन ।

३.२ कुनै पनि प्राकृतिक, कानूनी व्यक्ति वा अन्य कोही कसैले नेपाल सरकार वा सम्बन्धित निकायको अनुमति बिना देहायका व्यक्ति, संस्था, समूहलाई कुनै तरिकाले कुनै पनि प्रकारको रकम, सम्पत्ति, आर्थिक वित्तीय साधन स्रोत लगायत अन्य कुनै पनि किसिमको हित हुने गरी सहयोग गर्न पाइने छैनः

- क. नेपाल सरकारको अनुमति बिना निर्देशन नं. २ बमोजिम तोकिएका व्यक्ति, संस्था वा समूह ।
- ख. खण्ड (क) बमोजिमका व्यक्ति, संस्था वा समूहको प्रत्यक्ष, अप्रत्यक्ष वा अन्य कुनै तरिकाको एकल वा संयुक्त हक, भोग, नियन्त्रण, स्वामित्वमा रहेका व्यक्ति, संगठन वा समूह ।
- ग. खण्ड (क) बमोजिमका व्यक्ति, संस्था वा समूहको तर्फबाट वा निजहरुको निर्देशनमा काम कारवाही गर्ने गराउने व्यक्ति, संस्था वा समूह ।

४. सूचना प्राप्त तथा खोजबिन गर्ने : सूचक संस्था वा सरकारी निकायले यस निर्देशनको कार्यान्वयन गर्न आवश्यक संयुक्त राष्ट्र संघ, सुरक्षा परिषदको निर्णय नं १२६७ अन्तर्गतको सूचि नेपाल राष्ट्र बैंकको वेभ साइट वा संयुक्त राष्ट्र संघको वेभ साइटबाट प्राप्त गरी देहायबमोजिम गर्नु गराउनु पर्नेछः

- क. आफू वा आफू मातहतका निकाय वा सोको अभिलेखमा निर्देशन नं. २ बमोजिम तोकिएका व्यक्ति, संस्था वा समूह वा सोका लागि वा सोको निर्देशनमा काम कारवाही गर्ने व्यक्ति, संस्था वा समूह र निजहरुको रकम वा सम्पत्ति रहे नरहेको खोजी तत्काल खोजी गर्नु पर्नेछ ।
- ख. खण्ड (क) बमोजिम खोजी गर्दा त्यस्ता व्यक्ति, संस्था वा समूहको रकम वा सम्पत्ति रहे भएको पाइएमा एकपक्षीय रुपमा सम्बन्धितलाई थाहा नदिई त्यस्तो रकम वा सम्पत्ति तत्काल रोक्का राख्नु पर्नेछ ।
- ग. यस दफा बमोजिमको सूची र सोमा उल्लिखित व्यक्ति, संस्था वा समूह थप/घट र परिवर्तन भै रहने भएकाले सो अद्यावधिक गरी खोजबिन गर्ने र त्यस्ता व्यक्ति, संस्था वा समूहको रकम वा सम्पत्ति रहे भएको पाइएमा एकपक्षीय रुपमा सम्बन्धित व्यक्ति वा संस्था वा समूहलाई थाहा नदिई कुनै पनि तरिकाले कुनै पनि कारोबार हुन नसक्ने गरी रकम वा सम्पत्ति तत्काल रोक्का राख्नु पर्नेछ ।
- घ. यस निर्देशन बमोजिमको रकम वा सम्पत्ति रोक्का भएमा सोको जानकारी अनुसूचि १ बमोजिमको फारममा वित्तीय जानकारी इकाइ वा सम्बन्धित निकायलाई दिनु पर्नेछ ।

५. फुकुवा तथा निर्देश पक्षको हित संरक्षण :

- ५.१ यस निर्देशन बमोजिम रोक्का रहेको कुनै पनि रकम वा सम्पत्ति नेपाल सरकार वा सम्बन्धित अधिकारीको निर्देशन बिना कुनै पनि प्रकारको कारोबार गर्न नमिल्ने गरी रोक्का राख्नु पर्नेछ ।
- ५.२ सूचक संस्था वा सरकारी कार्यालयले यस निर्देशन बमोजिम काम कारवाही गर्दा असर पर्ने कुनै व्यक्तिले आफू त्यस्तो कार्यमा सम्लग्न नभएकोले आफ्नो रकम तथा सम्पत्ति रोक्का रहनु पर्ने होइन वा आफू निर्णय अनुसारको सूचिमा नरहेको वा हटेको भनी दावी गरेमा निजको निवदेन सहित आवश्यक कागजात तथा प्रमाण वित्तीय जानकारी इकाई वा रोक्का राख्न निर्देशन दिने निकायमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

५.३ उपदफा ५.१ बमोजिमको निवदेन उपर जाँचबुझ गर्दा वा निर्णय नं १२६७ को हकमा संयुक्त राष्ट्र संघमा जानकारी गराउदा निवेदक निर्दोश देखिइ सूचिबाट हटेको पाइएमा वा अन्य अवस्थामा कुनै कानूनको कार्यान्वयनको कारणले सो सुचिबाट हटी वा हटाउनु पर्ने भई रोक्का फुकुवा गर्न सूचक संस्थालाई सम्बन्धित अधिकारीले अनुरोध गरेमा सो बमोजिम गर्नु पर्नेछ ।

६. अन्य व्यवस्था :

६.१ सूचक संस्था वा सरकारी निकायले यस निर्देशन अन्तर्गत गरेका काम कारवाहीका कागजात र अभिलेख राख्नु पर्नेछ ।

६.२ यस निर्देशनको कार्यान्वयन छिटो छरितो र व्यवस्थित गर्न संस्थाको प्रकृति, कार्य क्षेत्र, जोखिम आदिलाई मध्येनजर गरी आन्तरिक कार्यविधि बनाई लागू गर्नु पर्नेछ ।

७. निर्देशनको उलंघन गरेमा कारवाही हुने:

७.१ यस निर्देशनको उलंघन गर्ने कुनै पनि सूचक संस्था वा सोका पदाधिकारीलाई सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४ को दफा ३० को उपदफा (७) बमोजिम विगो खुलेकोमा विगो जफत गरी विगो बमोजिमको जरिवाना र विगो नखुलेकोमा पाँच लाख रुपैयाँसम्म जरिवाना हुनेछ ।

७.२ उपदफा १ का अतिरिक्त कार्यको प्रकृति बमोजिम सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४ को दफा ३१ लगायत सम्बन्धित अन्य नेपाल कानून अन्तर्गत आवश्यक कारवाही हुनेछ ।

स्पष्टीकरण : यस निर्देशनमा देहायका शब्दलाई देहायबमोजिम बुझ्नु पर्नेछ:

क. रकम वा सम्पत्ति, भन्नाले अनुसूचि २ मा रहको फण्ड र फण्ड अर अदर एसेटस भन्ने शब्दको परिभाषामा उल्लेख गरेका सबै रकम वा सम्पत्तिका प्रकार रकम कलम सम्पत्ति ।

ख. तोकिएको व्यक्ति, संस्था वा समूह भन्नाले प्राकृतिक व्यक्ति लगायत दर्ता भएका वा नभएका कुनै पनि प्रकृतिका कानूनी व्यक्ति, फर्म, कम्पनी, संघ/संस्था, समूह वा कुनै पनि प्रकारको अस्तित्वमा रहेका संगठन ।

ग. संयुक्त राष्ट्र संघ सुरक्षा परिषद कारवाही समिति भन्नाले संयुक्त राष्ट्र संघ, सुरक्षा परिषदको निर्णय नं १२६७ (सन १९९९) र १९८८ (सन २०११) बमोजिम गठित समितिहरु ।

८. खारेजी र बचाउ : यस अधी वित्तीय जानकारी इकाईले यस सम्बन्धमा जारी गरेका निर्देशनमा यस निर्देशन सँग बाभिने गरी रहेका व्यवस्था खारेज हुनेछ । उक्त निर्देशन बमोजिम गरेका काम कारवाही यसै निर्देशन बमोजिम गरेको मानिनेछ ।

अनुसूचि १

रकम तथा सम्पत्ति रोक्का जानकारी फाराम

सूचक संस्थाको नाम र ठेगाना:

रोक्का विवरण:

क्र.स.	नाम	ठेगाना	रकम तथा सम्पत्ति विवरण	रोक्काको कारण	कैफियत

रकम तथा सम्पत्तिसँग सम्बन्धित आवश्यक अन्य विवरण समेत यसै साथ पेश गरिएको छ ।

कार्यन्वयन अधिकृत

अनुसूचि २

Funds

The term *funds* refers to assets of every kind, whether corporeal or incorporeal, tangible or intangible, movable or immovable, however acquired, and legal documents or instruments in any form, including electronic or digital, evidencing title to, or interest in, such assets.

Funds or other assets

The term *funds or other assets* means any assets, including, but not limited to, financial assets, economic resources, property of every kind, whether tangible or intangible, movable or immovable, however acquired, and legal documents or instruments in any form, including electronic or digital, evidencing title to, or interest in, such funds or other assets, including, but not limited to, bank credits, travellers cheques, bank cheques, money orders, shares, securities, bonds, drafts, or letters of credit, and any interest, dividends or other income on or value accruing from or generated by such funds or other assets.